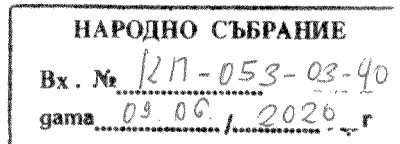

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ВЪРХОВЕН
КАСАЦИОНЕН
СЪД

ИЗХ.№

У-445-

08.06.2020г.

**ДО
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА КОМИСИЯТА
ПО ПРАВНИ ВЪПРОСИ НА
НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ НА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ**

Относно: Становище на ВКС, наказателна колегия относно проект за Закон за изменение и допълнение на Наказателния кодекс, 054-01-41, внесен от Елена Стефанова Пешева и група народни представители на 4.05.2020 г.

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО АЛЕКСАНДРОВА,

Във връзка с писмо от Комисията по правни въпроси на НС на Република България, приложено изпращам на Вашето внимание становище на Върховния касационен съд на Република България, наказателна колегия, относно изпратения ни проект за Закон за изменение и допълнение на Наказателния кодекс, 054-01-41, внесен от Елена Стефанова Пешева и група народни представители на 4.05.2020 г.

Приложение: съгласно текста.

С уважение,

**ГАЛИНА ЗАХАРОВА
ЗАМЕСТНИК – ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ВКС
И ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
НАКАЗАТЕЛНА КОЛЕГИЯ НА ВКС**

СТАНОВИЩЕ

Относно законопроект за изменение и допълнение на Наказателния кодекс № 054-01-41, внесен от Елена Стефанова Пешева и група народни представители на 4.05.2020 г.

Постъпило е писмо от председателя на Комисията по правни въпроси на Народното събрание на Република България, с което ВКС е поканен да представи становище по внесения на 14.05.2020 г. от Елена Пешева и група народни представители законопроект за изменение и допълнение на Наказателния кодекс.

В § 1 се предлага завишаване на санкциите по чл.343 от НК, като предвиденото наказание лишаване от свобода бъде увеличено както следва:

- в ал.3, б."а" думите „от една до шест” се заменят с „от две до осем”;
- в ал.3, б."б" думата „три” се заменя с „пет”.

В § 2 се предлагат изменения и допълнения в нормата на чл.343б от НК както следва:

- в ал.1 думите „от двеста до хиляда” се заменят с „от петстотин до три хиляди”;
- в ал.2 думите „една до пет” се заменят с „две до шест”;
- в ал.3 думите „от една до три” се заменят с „от две до пет”, а думите „от петстотин до хиляда и петстотин” се заменят с „от хиляда до пет хиляди”;
- в ал.4 думите „от една до пет” се заменят с „от три до шест”;
- създава се ал.5 със следното съдържание:

„(5) В случаите на ал.1, 2, 3 и 4 превозното средство се отнема в полза на държавата, ако то е принадлежало на дееца или му е предоставено доброволно, когато собственикът на моторното превозно средство е знаел или предполагал, че деецът е употребил алкохол или наркотични вещества или техните аналози.”

В мотивите към законопроекта е отразено, че предлаганите промени отговарят на обществените нагласи за по-строги санкции на водачи, употребили алкохол и/или наркотични вещества, като целят най-вече увеличаване на превантивния ефект и намаляване на случаите на управление на МПС след употреба на алкохол и наркотични вещества.

Наред със съществуващите и към момента видове наказания – основно и кумулативно за престъпленията по чл.343б от НК, се предлага и въвеждането на още една кумулативна санкция – „конфискация” на превозното средство. Като условие за налагане на това наказание е предвидено изискването превозното средство да е принадлежало на дееца или да му е предоставено доброволно, и собственикът на МПС да е знаел или предполагал, че деецът е употребил алкохол или наркотични вещества или техни аналози.

До настоящия момент в рамките на месец ВКС е дал становище по два сходни законопроекта, внесени от народни представители с различни предложения за завишаване на санкциите за престъпленията по чл.343 и чл.343б от НК. Общото между тях е целта да се засили превантивният ефект, както и да се отговори адекватно на нарастващата тенденция сред водачите на МПС да си позволяват управлението им в пияно състояние и/или след употреба на наркотични вещества или техните аналози. Изразените във връзка с предходните законопроекта становища от наказателната колегия на ВКС относно липсата на очакваната ефективност от засилването на наказателната репресия в пълна степен се отнасят и за настоящите предложения.

По-специално внимание в разглеждания проект на ЗИД НК заслужава идеята за предвиждане на наказание „отнемане на превозното средство в полза на държавата” в случаите, когато деецът го управлява след употреба на алкохол и/или наркотични вещества.

Историческият преглед на инициативите за законодателни промени на съставите на престъпленията по транспорта сочи, че опити да се прокара такава идея са правени в течение вече почти на 15 години, като до настоящия момент очакванията за ефективното прилагане на такава санкция от правна гледна точка са неоправдани. Не намираме основание за промяна в тази позиция, още повече, че предложеният текст на новата ал.5 на чл.343б от НК е от естество да породи редица проблеми при прилагането ѝ от различно естество.

На първо място, валиден остава въпросът, поставян и при предходните обсъждания на тази идея – как следва да се постъпи в случаите, когато МПС не принадлежи единствено на дееца. Такива са преобладаващият брой житейски хипотези, тъй като голяма част от автомобилите са семейна имуществена общност, а други се притежават в съсобственост с други лица в различни идеални части (напр. придобит по наследство лек автомобил; закупен от две или повече лица в съсобственост и др.). При установяване на каквато и да е форма на съсобственост, което само по себе си предполага провеждането на „процес в процеса” поради необходимостта от изясняване на точните стойности на идеалните части, при конфискацията на част от автомобила се поражда сериозна колизия с правата на другия/другите съсобственици.

На следващо място, текстът ще доведе до съществени трудности в процеса на доказване и във втората хипотеза – при доброволно предоставяне на превозното средство от собственика на дееца, когато е знаел или предполагал, че последният е употребил алкохол и/или наркотични вещества или техни аналози. Установяването на знание или предположение у собственика, извън по-редките случаи, когато е бил свидетел на непосредствената употреба на забранените вещества от дееца, неминуемо би срещнало сериозни затруднения, поради което очакваният ефект от въвеждането на предлаганата санкция е съмнителен.

Доказателствени затруднения очаквано биха възникнали и с оглед установяването на „доброволността“ при предоставянето на МПС на дееца. Доброволно предоставяне на автомобил от собственик за управление от друго лице може да се осъществи при различни хипотези: напр. отдаване под наем; придобиване чрез лизингов договор; предоставяне от работодател на служител и т.н. Ако деецът извърши престъпление по чл.343б НК в подобна хипотеза, законопроектът не изяснява дали предлаганата нова разпоредба на ал.5 е приложима към този престъпен състав, особено ако е било известно, че деецът е склонен към употреба на алкохол и/или наркотични вещества.

По-нататък, самият текст на предлаганата ал.5 към чл.343б НК съдържа вътрешни противоречия и терминологично неprecizen. Така, например, предвидено е, че на отнемане подлежи „превозното средство“. Понятието „превозно средство“ обхваща не само моторни превозни средства, а всякакви средства за придвижване, включително и такива с жива тяга. Основният състав на престъплението обаче инкриминира единствено управлението на МПС след употреба на алкохол и/или наркотични вещества или техни аналози. В тази връзка възниква въпросът – какво ще подлежи на отнемане при множеството житейски ситуации, когато се реализират пътно-транспортни произшествия с превозни средства, които не са моторни, управлявани от употребили забранени вещества „водачи“. От друга страна, във втората хипотеза се инкриминира доброволното предаване от собственик конкретно на моторно превозно средство.

Изложеното до тук сочи, че предлаганата нова разпоредба като ал.5 на чл.343б от НК би създавала, от една страна, сериозни правни проблеми, включително и предвид очакваното произнасяне на СЕС по дело *C-393/19 г.* по въпроса за спазване на баланса между защитата на обществения интерес и правото на собственост в случаите на отнемане на МПС в контекста на член 17, § 1 от Хартата на основните права на Европейския съюз¹, както и с оглед решенията по двете осъдителни решения на ЕСПЧ срещу България – *Ünsped Paket Servisi SaN. Ve TiC. A.Ş. v. Bulgaria* и *Dumagas Transport S.A. v. Bulgaria*. От друга страна, би се постигнало неоправдано очакване и погрешно разбиране, че решаването на действително сериозния проблем за обществото може да се изчерпи единствено с промяна в размера на санкциите и въвеждането на нови, без да бъде анализиран от гледище и на други фактори, стоящи извън НК.

В заключение, наказателната колегия на ВКС изразява отрицателно становище по предложението за приемане на нова ал.5 на чл.343б от НК, а относно останалата част на проекта на ЗИД НК № 054-01-41, внесен от Елена Стефанова Пешева и група народни представители на 14.05.2020 г., не взема становище по същество, тъй като за пореден път не отчита представената през м. март от

¹ Дело *C-393/19* на СЕС е образувано по преюдициално запитване от Пловдивския апелативен съд.

Министерство на правосъдието на РБ нова концепция за наказателна политика на Република България.